

2019-09-20 Nr. S-091

Valstybinei darbo inspekcijai

Siunčiama el. paštu: info@vdi.lt

PRAŠYMAS DĖL KONSULTACIJOS TAIKANT DK 59 str. NUOSTATAS

Lietuvos keleivių vežimo asociacija (toliau – Asociacija), vienijanti Lietuvoje veikiančius keleivių vežėjus, kreipiasi į Valstybinę darbo inspekciją konsultacijos dėl Darbo kodekso (toliau - DK) 59 str. taikymo.

DK 59 str. 1 d. nurodoma, kad *darbdavys, išskyrus valstybės ar savivaldybės institucijas ar įstaigas, išlaikomas iš valstybės ar savivaldybės biudžeto, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto ar iš kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų, valstybės ar savivaldybės įmones, viešąsias įstaigas, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė, ir Lietuvos banką, turi teisę nutraukti darbo sutartį su darbuotoju dėl priežasčių, nenurodytų šio kodekso 57 straipsnio 1 dalyje, įspėjęs prieš tris darbo dienas ir sumokėjęs ne mažesnę kaip šešių mėnesių jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinę išmoką.*

Norime pasitikslinti: (1) kokios įmonės turi būti priskirtos „savivaldybių įmonėms“ ir (2) kaip turi būti suprantama sąvoka „išlaikoma iš valstybės biudžeto“.

1. Dauguma Asociacijos narių yra savivaldybių kontroliuojamos uždarnosios akcinės bendrovės, t.y. jos nėra savivaldybės įmonės, nes jų teisinė forma yra uždaroji akcinė bendrovė ir jos savo veiklą vykdo vadovaujantis Akcinių bendrovių įstatymu. Kad savivaldybių kontroliuojamos bendrovės nėra savivaldybių įmonės suprantame pagal Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nuostatas (2 str. 5 ir 6 dalis), kur išskiriamos dvi skirtingos įmonių rūšys – (1)savivaldybių valdomos bendrovės („...akcinė bendrovė ir (ar) uždaroji akcinė bendrovė...“), ir (2)savivaldybės valdoma įmonė („...savivaldybės įmonė, veikianti pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą, taip pat savivaldybės valdomą bendrovė...“), t.y. sąvoka „savivaldybės valdoma įmonė“ apima ir savivaldybės įmonę ir savivaldybės valdomą bendrovę, kai tuo tarpu DK 59 str. 1 d. yra kalbama tik apie savivaldybių įmones, į kurių apibrėžimą nepatenka savivaldybės valdoma bendrovė.

Be to, nurodytas darbo kodekso straipsnis išskiria valstybės ir savivaldybės įmones ir organizacijas, kurioms šio straipsnio normos netaikomos. Suprantame, kad tai tokios įmonės, kurios atitinka Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 2 str. įtvirtintą tokių įmonių sampratą, t.y. jų teisinė forma yra „valstybės įmonė“ arba „savivaldybės įmonė“ ir jos savo veiklą vykdo vadovaujantis Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymu. Tai reiškia, kad minėta norma neturėtų būti taikoma įmonėms, kurios savo veikloje vadovaujasi akcinių bendrovių įstatymu nepriklausomai nuo to, koks subjektas (valstybinis, savivaldybių ar privatus), kaip akcininkas, kontroliuoja įmonės veiklą.

2. Mūsų nuomone, kadangi DK 59 str. 1 d. nuostata nesuabsoliutina visų savivaldybės ir valstybės įmonių, o pasisakoma, jog norma netaikoma tais atvejais, kai įmonė, įstaiga ar organizacija yra išlaikoma iš valstybės ar savivaldybės biudžeto. Toks teisinis reglamentavimas leidžia daryti išvadą, jog tuo atveju, jei pavyzdžiui, įmonė nėra išlaikoma iš savivaldybės biudžeto, tokia įmonė gali taikyti DK 59 str. 1 dalies nuostatas.

Atkreipiame dėmesį, kad dauguma mūsų asociacijos narių yra savivaldybės valdomos uždarnosios akcinės bendrovės (100 proc. akcijų priklauso savivaldybėms), kurios nėra išlaikomos iš savivaldybių biudžetų, tačiau už teikiamas keleivių vežimo paslaugas pagal sudarytas viešųjų paslaugų teikimo sutartis vežėjams (nepriklausomai ar jie yra savivaldybės valdomos ar privačios bendrovės) iš savivaldybių biudžeto yra atlyginamos negautos pajamos dėl Transporto lengvatų įstatymo taikymo, taip pat kompensuojami vežėjų nuostoliai, patirti vykdant viešųjų paslaugų įsipareigojimus, kurie apskaičiuojami pagal taisyklės nurodytas Reglamente (EB) Nr. 1370/2007 ir sumokami vežėjams pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytą tvarką (Kelių transporto kodekso 17¹ str.)

Prašome pateikti Inspekcijos vertinimą, ar aptariama darbo kodekso 59 str. 1 d. norma taikoma savivaldybių valdomoms bendrovėms, kurios nėra išlaikomos iš savivaldybių biudžeto, tačiau joms iš savivaldybių biudžetų atlyginamos negautos pajamos dėl Transporto lengvatų įstatymo taikymo ir kompensuojami nuostoliai, patirti vykdant viešųjų paslaugų įsipareigojimus.

Teikiamu paklausimu siekiama išsiaiškinti teisinio reglamentavimo praktinio taikymo klausimus ir tinkamai taikyti normą siekiant darbo sutarties šalių interesų pusiausvyros.

Pagarbiai

Prezidentas

Gintaras Nakutis